

Bönderna i Ukraina bra på växtodling men inte driftsplanering och ekonomi

Vårt arbete går ut på att bidra till bildandet av livskraftiga, privata (familje)- lantbruksföretag i Ukraina. Projektet består av fem komponenter; kredit o finans, juridik, marknad, lagstiftning, samt information eller upplysning om aktuell situation, problem och möjligheter inom lantbrukssektorn.

Ukraina

Vi finns på två platser i Ukraina. Ett kontor ligger i Kiev, där man huvudsakligen arbetar med "the enabling environment". Detta innebär samarbete med myndigheter och centrala organisationer (främst banker och försäkringsbolag) och med att förbättra förutsättningarna för jordbruket med avseende på lagstiftning, lån och krediter samt försäkringar.

Regionalt, i Kherson där jag arbetar i vår "target-region", mottagarregion, är vi mer till hands med rådgivning, ganska mycket kurser, etc. Vi har ekonomer, jurister, marknadsförare och en agronom, alla ukrainare.

Krediter närmast okänt begrepp

Svårigheterna för lantbrukare att få kredit är ett av de största hindren för utveckling. Vi hjälper bönderna att göra underlag för kreditansökningar och vi utbildar bankernas kreditansvariga inom lantbruk. För en tid sedan anordnade vi den första specialiserade kursen i lantbrukskredit för en av de större ukrainska bankerna. En av föreläsarna var Lars-Erik Gradin från Föreningssparbanken. Han blev mycket uppskattad av sina ukrainska kollegor!

Pengarna är dyra här i landet; för närvarande är räntan drygt 20 % och det är ovanligt med längre lån än över säsongen.

Snabba resultat

Vi kan se goda resultat av vad vi gör. År 2000 var krediter i stort sett ett okänt fenomen i regionen. Förra året uppgick lantbrukskrediterna till 283 miljoner UAH (Ukrainian Grivna, 1 UAH = 1.4 SEK) i "vårt" område. I grannregionen, med i stort sett samma omfattning av lantbruk och samma förutsättningar, var motsvarande kreditgivning till lantbruket 120 miljoner UAH.

Informationsbehovet oändligt stort

Ett annat arbetsområde, som är mycket centralt för vår del, är den fortlöpande privatiseringsprocessen. Fram till 1991, då Sovjetunionen bröt samman och Ukraina blev en självständig stat, ägdes all mark av "samhället". Då, 1991, fanns drygt 15 000 lantbruksenheter i olika form, direkt statsägda eller i form av en sorts kooperativ. Totalt finns ca 35 miljoner hektar lantbruksmark.

Deltagare i Ring 65-expeditionen till Ukraina under våren 2003 + artikelförfattaren (tvåa fr h).

Fakta:

Ukraina blev självständigt (egentligen för första gången!) 1991.

48 miljoner innevånare.

Yta 602 000 kvadratkilometer.

Jordbruksarealen är 57 % av landets yta eller 35 miljoner hektar.

BNP 2002 (uppskattat) 4 500 USD per capita. (Sverige 26 000 USD).

Lantbrukets del av BNP är drygt 20 %.

Ebbe Johnson var vd i Scan Avel under många år, det som nu är Quality Genetics. Sedan hösten 2001 arbetar han i Ukraina med ett "technical assistance"-projekt. Uppdragsgivare är International Finance Corporation, som ingår i World Bank Group. Projektet finansieras delvis av SIDA och deras kanadensiska motsvarighet. Han berättar här om sitt jobb och om jordbruket och svinproduktionen i Ukraina.

vis innebär stora komplikationer för både markägare och arrendator.

Kan odling, men inte marknadsföring

Den ukrainske lantbrukaren är ofta kunnig vad gäller odling, men övergripande driftsplanering inklusive kunskap om marknaden är det betydligt sämre med. Vi har stark fokus på utveckling av nya marknadskanaler och generell utbildning/förståelse av marknadsmekanismerna.

Ett intressant och bra exempel på praktisk utveckling: För drygt ett år sedan arrangerade vi en studieresa till Sverige för en grupp ukrainska lantbrukare. Då besökte vi bland annat Saba, en av de större importörerna av frukt & grönt i Sverige. De blev intresserade av vad våra lantbrukare kunde berätta om grönsaksproduktionen i Ukraina, varpå vi bjöd ner dem till Kherson förra sommaren. Det besöket resulterade i testleveranser av vattenmelon från ett kooperativ i Kherson till Saba i Sverige. Nu skriver man kontrakt för kommande säsong på relativt stora volymer – den första organiserade exporten av frukt & grönt från Ukraina till nå-

got av de nordiska länderna. En bra affär för båda parter!

Samarbete sällsynt

Samarbete mellan bönder, exempelvis i form av ett kooperativ, är något som är ganska sällsynt i Ukraina. Det beror till stor del på arvet från Sovjettiden då kooperativ var ett statsägt företag som styrdes helt över huvudet på medlemmarna. Vårt projekt samarbetar med två nybildade kooperativ. Det ena är en grupp av 14 lantbrukare som samordnar sina inköp och viss del av försäljningen. De har tillsammans ca 6 000 hektar och odlar spannmål och grönsaker. Den andra gruppen är något mindre, 11 medlemmar, men de är huvudsakligen inriktade på intensiv produktion av grönsaker. Dessa två exempel på praktiskt och lönsamt samarbete mellan enskilda lantbruksföretagare ser vi som goda "success stories", framgångsexempel, och många andra lantbrukare i regionen börjar nu få upp ögonen för möjligheterna med samarbete.

Grönsaksproduktion i Kherson. Här odlas tomater på friland, gurka, lök, paprika, squash, melon – mest vattenmelon, äpplen, körsbär, persika, vindruvor.

Bilden nederst i v vattenmelon i HK City. här visas hur Ukrainas vattenmeloner saluförs.

Svenskt besök

Förra våren hjälpte vi till att organisera ett besök i Ukraina för en grupp svenska svinproducenter. Det var en delegation på åtta personer från Ring 65, som reste runt här nere under en vecka. De såg en hel del av landet och det blev många timmar i buss. Ukraina är ett stort land! Efteråt har flera av deltagarna i resan sagt att "om jag skulle satsa på etablering utomlands är Ukraina ett bra alternativ"!

Ebbe Johnson

Skabbsanerad?
Javisst!

Axilur® vet. Pulver 4%
Fenbendazol

Effektivt mot grisens samtliga inälvsmaskar

....inte bara knutmasken!

Efter skabbsaneringen bör man välja ett avmaskningsmedel som är effektivt, enkelt att använda och som rekommenderas av veterinär.

Axilur® vet. Pulver 4% finns i 0,5 kg och 2,5 kg ekonomiförpackning.

Vill du veta mer? Rekvirera gärna en gratis informationsbroschyr från Intervet AB.

En receptfri originalprodukt

Intervet AB • Box 47604 • 117 94 Stockholm
Tel 08. 775 76 50 • Fax 08. 775 76 51

